

Що спільного між зміною клімату та війною росії проти України? Підсумки двох з половиною років повномасштабного вторгнення

Зміна клімату та війна росії проти України мають спільне коріння – викопне паливо. Завдяки нафті, газу та вугіллю росія не лише підживлює та фінансує жорстокі бойові дії в Україні, але й значно посилює кліматичну кризу.

Гроші для війни з викопного палива

Росія значною мірою залежить від експорту викопного палива для підтримки свого федерального бюджету. Згідно з підрахунками за два з половиною роки з початку повномасштабної війни в Україні росія заробила понад 730 мільярдів євро [від експорту викопного палива](#). Для порівняння, витрати на післявоєнне відновлення та реконструкцію України [оцінюються](#) в понад 480 мільярдів доларів.

Витрати росії, пов'язані з війною, [зростають](#) щороку, а її військовий бюджет на 2024 рік [більш ніж удвічі перевищує](#) український оборонний бюджет на цей рік. Такий рівень витрат росії є безпрецедентним і сягає показників, які востаннє спостерігались ще за [часів Радянського Союзу](#). Росія може витратити такі величезні суми на військові потреби головним чином завдяки видобутку та експорту нафти й газу, що, як очікується, складе [близько третини загального бюджету на 2024 рік](#).

Економіка росії залежить від викопного палива, і вона історично є [третім найбільшим джерелом викидів вуглецю](#) у світі. При цьому ця держава [не робить жодного](#) вагомому внеску в міжнародні зусилля з протидії зміні клімату. Замість того, щоб спрямовувати гроші на підтримку вразливих країн, які потерпають від кліматичної кризи, або [зосередитися](#) на внутрішній політиці, росія інвестує кошти у війну проти України.

Як війна впливає на клімат?

Агресія росії не лише призвела до численних людських жертв і зруйнованих домівок, але й значно загострила зміну клімату. За останніми оцінками, викиди парникових газів за 24 місяці повномасштабної війни в Україні, становлять [175 мільйонів тонн CO_{2e}](#). Це більше, ніж щорічні викиди парникових газів у такій індустріально розвиненій країні, як Нідерланди.

Через війну викиди парникових газів продовжують зростати у різних сферах. [За оцінками](#), військові дії спричинили викиди обсягом 51,6 мільйонів тонн CO_{2e}, пожежі –

22,9 мільйона тонн CO_{2e}, закриття повітряного простору та зміна маршрутів – 24 мільйони тонн CO_{2e}, рух біженців – 3,3 мільйона тонн CO_{2e}, інциденти на газопроводах «Північний потік-1» та «Північний потік-2» – 17,2 мільйона тонн CO_{2e}, а післявоєнна відбудова, за прогнозами, додасть ще майже 56 мільйонів тонн CO_{2e}.

Застосовуючи соціальну вартість вуглецю (Social Cost of Carbon) у розмірі 185 \$/т CO_{2e}, загальні кліматичні збитки, завдані росією, оцінюються у понад 32 мільярди доларів США.

Що потрібно зробити?

Глобальні зусилля щодо поступової відмови від викопного палива та посилення санкцій проти експорту російського викопного палива є взаємозалежними кроками, які необхідно зробити для зменшення здатності росії розв'язувати цю або інші війни в майбутньому та зменшити вплив на клімат.

Росія також повинна понести відповідальність за додаткові викиди парникових газів і завдану ними шкоду клімату, адже без акту агресії цих викидів не сталося б.

Зрештою, планування зеленої, дружньої до клімату та сталої відбудови України є ключовим для компенсації значної частини викидів, спричинених війною. Це принесе користь не лише Україні, але й Європі та всьому світу.

27.08.24